

Chuyện Vong Thúy Kiều : một tiểu phẩm dân văn của Trích u Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Quác Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Såt tích Vong Thúy Kiều là một chuyện tình xảy ra däi đäi nhà Minh ở Trung Hoa, khoảng thế kỷ XVI.

Såt tích Vong Thúy Kiều là một chuyện tình xảy ra däi đäi nhà Minh ở Trung Hoa, khoảng thế kỷ XVI. Chuyện này đäc ghi läi däi täa đä Đän Träng Tân Thanh .Tuy nhiên, ngoài những bài bình luận của Thánh Thán, hầu như không có nhà văn, nhà thơ Trung Hoa nào khác đäy đän. Chúng tôi không rành Hán tự nên không đä khä năng phäi kiäm, rät mong đäc chä đäc giä cao minh chä giä .

Ở những câu chuyện trước, tôi cũng đã đề cập tới những nhân vật chính của truyện Kim Vân Kiều, trong đó có 2 vị vua nhà Nguyễn (Minh Mạng, Tự Đức) một vị Phä Chính Đäi Thän (Hà Tôn Quyền), những trí thức khoa bảng như : Tiến sĩ Phạm Quý Thích, Tam Nguyên Nguyễn Khuyến, Tiến sĩ Chu Mạnh Trinh, Các nhân Nguyễn Đình Giäc, Các nhân Chu Thäp Hi v.v.. Và chúng ta không thể không nói tới truyện Kim Vân Kiều do nhà thơ Nguyễn Du sáng tác, một thi phẩm tuyệt diệu, một áng văn Viät đäu biät .

Täi sao såt tích nàng Kiều đã đäc dân ta truyền tụng rộng rãi và lâu bền như vậy ? Điều này càng khiän ta ngạc nhiên là những nhân vật trong chuyện không phải là những vị thần .

Đä trä lại câu hỏi này, chúng tôi, cũng như những người khác, thường chỉ nhìn nhận giá trị tuyệt vời của cuốn Kim Vân Kiều, một truyện thơ trường thiên thấm đäc tinh hoa của Văn học Việt Nam. Nhưng bất ngờ, phù hợp với truyền thống dân tộc, khiän bất cứ ai đäu cảm xúc, do đó đã có thể phát hiện những khía cạnh mới, qua những thủ pháp .

Kä viết bài này, may mắn, đäc thân phụ là cô Hồ Ngọc Vũ Lan Đình, trước khi quá cố, trao lại cho bạn sao chép Thanh tâm tài nhân thi tập do chính tay Ngọcäi phiên âm và phiên dịch, nên khám phá đäc một số chi tiết khá dễ gặp mà ai cũng nói trên .

Chuyện Văn Thi Hương Thúy Kiều : một lối thi khí dân văn của Triều Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Quốc Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Trước hết, chúng tôi cần phân tích sự khác biệt của thi pháp này, vì phạm vi tác phẩm là những bài viết bằng văn xuôi, nên rất ít người biết.

Điểm tựa để chúng Thanh tâm tài nhân thi pháp ra đó là một công trình sáng tác của ba thế hệ thi gia, từ khoảng 1820 (cuối đời Gia Long) tới cuối thế kỷ XIX (sau đời Tự Đức).

Bên đầu tiên của thi pháp được soạn vào năm Minh Mạng thứ nhất năm 1820 Tác giả là Phó Chính đời thứ hai Hà Tôn Quyền viết 30 bài nguyên văn, mỗi bài là một hồi trong truyện Văn Thi Hương Thúy Kiều. Mỗi bài nguyên văn kèm theo một bài thơ họa, cũng bằng chữ Hán, do Công Nguyễn Đình Giác, công nhân, người xã Bình Lăng (Bắc Việt) soạn theo. Ngoài ra còn có 4 câu thơ lục bát âm thanh lục bát. Rồi tiếp theo trong số 30 hồi, bên sao chúng tôi hiểu, chỉ ghi lại được 10 hồi đầy đủ, thêm hồi thứ 11 chỉ có bài nguyên văn của Công Hà Tôn Quyền mà thôi.

Đến năm Minh Mạng thứ XI, tức năm 1830, nhà vua viết thêm một bài nghị luận bằng văn xuôi. Đây là một tài liệu lịch sử rất quan trọng, theo thiển ý của chúng tôi, vì nó ghi rõ một bản án kết thúc cuộc tranh luận văn nhân vật Văn Thi Hương Thúy Kiều, đã xảy ra trong khoảng 1820 - 1830.

Bên cạnh năm sau (1871), một bản thứ hai của thi pháp Thanh tâm tài nhân đã được soạn theo. Tác giả là Hoàng Đình Tự Đức. Số tích Thúy Kiều được chia làm 20 hồi, mỗi hồi có một bài thơ chữ Hán của nhà vua, kèm theo là một bài thơ lục bát, 8 câu thơ lục bát, của vị đời thứ hai Lý Văn Phức. Thêm vào đó còn có một bài tựa bằng văn xuôi cũng do nhà vua sáng tác.

Khoảng cuối thế kỷ XIX hay đầu thế kỷ XX, một bản thứ ba của thi pháp Thanh tâm tài nhân được soạn theo yêu cầu của Hàn Lâm Viện Kinh đô Huế. Truyện Thúy Kiều văn xuôi chia làm 20 hồi như trong bản thứ hai. Mỗi hồi gồm một bài thơ chữ Hán của Công Chu Thế Pháp Hi và một bài thơ nôm, thơ thất ngôn bát cú của Công Chu Mạnh Trinh. Ngoài ra còn có một bài tựa của Công Chu Mạnh Trinh, một bài tựa khác của Công Nguyễn Tuân Cảnh, 3 bài thơ đề tựa bằng chữ Hán của Công Chu Thế Pháp Hi, 2 bài thơ đề tựa bằng chữ nôm của Công Chu Mạnh Trinh, một bài thơ đề tựa bằng chữ nôm của Công Tam Nguyên Nguyễn Khuy.

Chúng ta nhận thấy các tác giả hiện nay đều là danh sĩ miền Bắc, có người đang làm quan như các Công Chu Mạnh Trinh, Nguyễn Tuân Cảnh, có người đã trí sĩ như Công Nguyễn Khuy. Riêng Công Chu Thế Pháp Hi chỉ là một vị quan sĩ.

Chuyện Văn Vương Thúc Kiêu : một lí lẽ khí dân văn của Triệu Ngụy ?

Tên: Khuê Trai Vũ Quốc Thúc
Số: 08, Tháng 2 Năm 2011 05:29

Tập thơ Thanh tâm tài nhân do Phạm Chính dịch từ Hà Tôn Quyền soạn năm 1820 có phải là văn lí của nhà thơ nói về sự tích Thúc Kiêu không ?

Chúng ta có thể khẳng định là không vì trước năm 1820 đã có một bài thơ Văn Vương Thúc Kiêu bằng chữ Hán của nhà thơ truy cập. Đó là bài :

Giai nhân biệt thế đảo Tiên Đông

Bán thế yên hoa trái về thung

Ngọc diên khố ngọc mai thế y quốc

Băng tâm thế khố đi Kim Lang

Đoàn Trùng mông lý căn duyên líu

Bức Mành cảm chung oán hèn trùng

Nhật phiến tài tình thiên cảm lý

Tân Thanh đảo đả về thùy thung

Chuyện Về Ông Thúc Kỳ : một lời khuyên của Trần Ngọc ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Quốc Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Bài thơ này là của ông Lê Phạm Quý Thích, người làng Lương Ngọc, tỉnh Hải Dương. Ông được nhắc giúp tiên sư năm Kỷ Hợi, thời Lê Cảnh Hưng tức năm 1779, nghĩa là trước khi ông Hà Tôn Quyền soạn tập thơ Thanh tâm tài nhân tới 41 năm. Nhờ vậy khi trước tác tập thơ này về đời thời ông Hà chỉ nói lời một truyện thơ có số ông Bắc Hà thời Lê Mạt.

Cái gì mới mẻ, chính là việc đề cao nhân vật Thúc Kỳ, việc biến đời một người thành tín sử nhà Hoàng Đế Minh Mạng đã nhắc đến trong bài thơ ngụ ý của Ngài.

(Bài thơ của ông Phạm Quý Thích đã được ông Chu Mạnh Trinh diễm nôm như sau :

Già tởm ông Tiên Đệ ông chông rởn oan

Yên hoa của ông ngông hống nhan

Lòng tôi còn vọng chàng Kim Trông

Một ông khôn cớ mớ chớ nỡ quan

Nếu ông Doãn Trông tan gỏi đi p

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dăn vãn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Một giây Bức Mảnh vãn của m loan

Cho hay nh&ng k& tài tình l& m

Tr&i b&t làm g&&ng đ& th& gian

Chúng tôi nh&n th&y c& Chu M&nh Trinh ch& đ&ch "thoát" ch& không theo sát th& ch& hán. Câu ch&t "Tân Thanh đ&o đ& v& th&ng th&&ng" ti&t l& đ&y là m&t bài th& c&m đ& truy&n ng&n Đ&n Tr&&ng Tân Thanh t&c s& tích V&&ng Thúy Kiều & Trung Hoa: trong bài đ&n nôm, c& Chu M&nh Trinh đ& vô tình hay c& ý" quên" chi ti&t này !

Đ&u sao ta có th& tin r&ng bài th& c&a c& Ph&m Quý Thích đ& "g&i c&m" cho c& Hà Tôn Quy&n cũng nh& cho c& Nguy&n Du)

M&t v&n đ& đ&&ng nhiên đ&t ra: đó là m&i t&&ng quan gi&a t&p Thanh tâm tài nhân c&a Ph& Chính đ&i th&n Hà Tôn Quy&n và truy&n Kim Vân Kiều c&a C& Tiên Đ&n Nguy&n Du . Trong hai tác ph&m này, cái nào có tr&&c, cái nào có sau ?

C& Nguy&n Du, ng&&i t&nh Hà Tĩnh (Trung Vi&t), sinh năm 1766. C& đ& t&ng làm quan v&i Hoàng Đ& Gia Long, đ&&c c& làm s& th&n sang Trung Hoa .

Cu&c v&n đ&ng ngo&i giao c&a C& đ& thành công đ&p đ& : ch&ng c& là Thanh Triu đ& th&a nh&n Hoàng đ& Gia Long là An Nam Qu&c V&&ng, thay cho nhà Lê. C& Nguy&n Du đ& làm r&t nhi&u th& b&ng ch& hán ngoài truy&n th& Kim Vân Kiều .

C& có m&t bà th& th&t, ng&&i t&nh Thái Bình (B&c Vi&t); sau khi trí sĩ C& v& & v&i bà này, có l&

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lí khí dân văn của Triều Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Quốc Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

vì thế mà Cao rất thông thạo ngôn ngữ Bắc Hà. Bởi cái ai đó truy tìm Kim Vân Kiều, không thạo ngữ pháp Tiên Điền là người Hà Tĩnh, một vùng ngôn ngữ rất khác cách nói Bắc Hà, mặc dù cùng là tiếng Việt.

Đi tìm cái ẩn ý, ẩn ý với chúng ta, là khi Phan Chính đi thăm Hà Tôn Quyên niên soạn cuốn "Thanh tâm tài nhân" (1820), của Nguyễn Du 54 tuổi như vậy chắc đã viết trí số. Cao một năm 56 tuổi. Đi tìm này khi chúng tôi nghĩ rằng cuốn Kim Vân Kiều đã ra đời trước hoặc cùng thời, cùng một thời với tập Thanh tâm tài nhân.

Cao Nguyễn Du là một vị đi thăm từng địa phương Hoàng đế Gia Long phái sang Trung Quốc, như vậy là địa phương của Hà Tôn Quyên. Chúng tôi tin rằng hai Cao đã hiểu nhau trao đổi ý kiến với nhau và sự tích Vong Thúy Kiều: biết đâu hai Cao cũng đã nhận thấy đây là một chuyện đáng để phân biệt rõ ràng Bắc Hà, nói khác đáng để dùng làm một đề tài để viết những các tập ngữ pháp sử phụ cũng như quặng đi quặng chúng ? Rồi hai Cao đã phân công: một người thì thu thập tài liệu sự tích nàng Kiều trong một thì phạm trường thiên theo thể lục bát để quặng bá trong dân gian, người kia thì trình bày trong một loạt thơ thất ngôn bát cú bằng chữ Hán, nhét vào từng tập học giớ thâm Nho.

Để làm sáng tỏ tập luận này, chúng tôi cần nhắc lại môi trường lịch sử Việt Nam, thời khi Chúa Nguyễn Phúc Ánh đánh bại Tây Sơn, thế lực nhất là Hà, lên ngôi Hoàng đế, lấy đề hiêu là Gia Long (1803).

Nhưng ta lúc đó tuy đã hợp nhất Đàng Trong và Đàng Ngoài, nhưng trong thực tế, sau 250 năm chia đôi, thế ngôn ngữ, tập quán cho đến nhân tâm, chưa hề có sự hòa đồng. Đó cái biết là ngoài Bắc, rất nhiều người vẫn còn thuộc ngữ pháp Nhà Lê. Không cần nói, ta cũng thấy rõ hiêu là người sĩ phu có phần bất mãn vì lòng ái biệt thiên thế ngữ, vì không còn được nghe tiếng thơ thanh thang như trước.

Triều đình Huế đã thi hành một chính sách rất khôn khéo: đó là phục hồi Hán tự, dùng Hán tự làm phương tiện truy tìm thông, trong việc triều chính cũng như trong sự việc ngoại giao với Trung Quốc. Ta đừng quên rằng Hán tự là ngôn ngữ của phát âm theo tiếng Việt Nam, khác hẳn với Trung Quốc. Chính vì thế mà ta vẫn giữ được cá tính dân tộc, trải qua bao thế kỷ, không để cho Trung Hoa đồng hóa mặc dù vẫn theo văn hóa Trung Hoa. Đi tìm với các địa phương trong nước, Hán tự đã là một dây liên lạc quý báu vì tuy ngôn ngữ có hiểu đi tìm một bằng ngữ pháp khi đó Hán văn thì vẫn được một tiếng chung. Sự khôi phục Hán tự còn có một lợi ích khác là khi tìm cho người sĩ phu cả Đàng Trong lẫn Đàng Ngoài đều có "đồng ngữ võ". Triều đình có thể tái lập

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khí dân văn của Triều Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

ch& đ& thi c& đ& tuy& n m& quan ch& c các c& p. Đi& u này khi& n chota hi& u t& i sao Ph& Chính đ& i th& n Hà Tôn Quy& n đã so& n t& p Thanh Tâm Tài Nhân theo hình th& c 60 bài th& x& ng h& a, toàn b& ng ch& hán. N& u có thêm 30 bài th& qu& c âm, thì ch& là nh& ng bài th& t& ng v& nh, m& i bài v& n v& n 4 câu th& l& c bát nh& m b& túc th& chính b& ng hán t& mà thôi .

Trong vi& c ch& n nhân v& t đ& ng tác, Hà Ph& Chính đã không m& i m& t đ& i th& n nào trong Triều u, k& c C& Nguy& n Du, mà l& i m& i m& t v& c nhân, ng& i xã Bình Lăng, ngoài B& c, là c& Nguy& n Đình Giác, m& i làm t& i ch& c Huy& n Doãn Huy& n Phù C& , nghĩa là m& t ch& c quan r& t th& p so v& i ch& c Ph& Chính Đ& i Th& n. Hành đ& ng này có tính cách trí th& c v& n, đ& ng ý thu ph& c nhân tâm trong t& ng l& p sĩ phu B& c Hà .

M& t khác, ta có th& t& h& i: t& i sao C& Tiên Đ& i n Nguy& n Du đã v& trí sĩ & Thái Bình là quê bà Th& th& t ch& không v& Hà Tĩnh là nguyên quán c& aC& ? Ph& i chẳng đó cũng là do s& h& i ý v& i Hà Ph& Chính, nh& m m& c đích k& t giao thân h& u v& i các trí th& c Đàng Ngoài ? Đi& u này khi& n cho ta hi& u rõ thêm t& i sao C& Nguy& n Du đã dùng toàn ngôn ngữ B& c Hà đ& đi& n nô m s& tích Thúy Kiều. Thi ph& m tuy& t tác c& a C& Tiên Đ& i n có m& t s& c m& nh truy& n c& m vô cùng to l& n vì không nh& ng đ& c gi& i trí th& c ngâm nga mà còn đ& c toàn dân h& c thu& c lòng, nh& t là các ph& n .

S& tích Vong Thúy Kiều hi& n nhiên đã đ& c dùng làm l& i khí chính tr& đ& thu ph& c nhân tâm .

Đ& n đây ta c& n ph& i xét xem, qua s& tích Vong Thúy Kiều, Triều u đình Hu& mu& n g& i thông đ& p gì cho các sĩ phu và nhân dân B& c Hà .

Đ& tr& l& i câu h& i này , không gì b& ng phân tích bài t& ng thuyết t& p th& Thanh Tâm Tài Nhân, do chính Vua Minh M& ng đ& ng tên biên so& n vào năm 1830

Bài t& ng thuyết m& đ& u nh& sau :

"Nh& c ph& tài vi nhân ngữ , tình dĩ c& nh thiên. H& p quan th& ng cân qu& c vụ nh& t nhân; tiêu danh giáo phong l& u vu thiên c& . Danh truy& n nhi lu& n b& t đ& nh: thanh th& o mai san! Tâm th&

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dân văn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

nhi tích t&c phi: hoàng tuyền đ&i ti&u. B&t h&u nh&t kinh đ& ph&m, đ&ng c& nhân nhi t&ng h&u nhân. Hà do trùng phát u quang, b& khuy&t s& nhi thành tín s&"

Ngĩa ti&ng Vi&t, theo b&n d&ch c&a C& H&i Ng&c Vũ Lan Đình :

"Ôi! Tài li&n v&i tai, tình sinh ra c&nh. Tài tình r&t m&c th&ng hay g&p c&nh đ&n tr&ng. Hi&u nghĩa đ& đ&ng, có th& làm g&ng nghìn thu&. N&u bàn không đúng lý h&n n&i c& bi&c sao kh&i mang oan! N&u ch&ng xét tình, ng&đ&i su&i vàng, h&n là c&đ&i kh&y! V&y ph&i có m&t phen ph&m bình chính đáng, xét ng&đ&i x&a mà nh& b&o ng&đ&i sau. Đ& v&nh rõ ràng, góp chuy&n h&o cho thành chuy&n th&c"

Đ&c l&i m& đ&u v&a r&i, chúng tôi c&m th&y vua Minh M&ng đã hoài nghi, không tin s& tích V&ng Thúy Kiều là xác th&c, nh&ng nhà vua mu&n dùng s& tích &y đ& khuy&n nh& ng&đ&i đ&ng th&i. Khuy&n nh& ai? T&t nhiên đây ph&i là nh&ng ng&đ&i t& coi mình "b&c ph&n" gi&ng nh& hai nhân v&t n&i b&t nh&t trong chuy&n là Thúy Kiều và T& H&i. Thúy Kiều t&ng tr&ng cho m&t s& đông sĩ phu B&c hà, đ&đ&i tri&u Gia Long và Minh M&ng, t& tin mình tài đ&c nh&ng vì là dòng dõi c&u th&n nhà Lê nên không đ&đ&c thu đ&ng. Cũng có ng&đ&i mu&n gi& v&ng t&m lòng chung th&y đ&i v&i ch& đ& cũ nên quy&t đ&nh &n đ&t, n&u không ph&i là công khai đ&i ngh&ch tri&u đình. H& đã lý lu&n gi&ng nh& T& H&i :

B& thân v& v&i tri&u đình :

Hàng th&n l&áo , ph&n mình ra chi ?

Sao b&ng riêng m&t biên thùy :

S&c này h& đ& làm gì đ&đ&c nhau ?

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dân văn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Vua Minh M&ng mu&n khuyên nh& nh&ng ng&&i &y :

M&i vi&c trên đ&i đ&u do Đ&nh M&nh. N&u k& tài đ&c g&p c&nh đ&nh tr&&ng thì ch&ng qua ch& vì ti&n oan nghi&p ch&&ng, đ&ng n&n v&i v& oán trách T&o Hóa b&t công hay Triu đình b&t chính. Trái l&i c&n ph&i kiên quy&t theo đ&ng đ& lý, chung c&c, s& có lúc tai qua n&n kh&i, gi&ng nh& Thúy Kiều t& t& l&i g&p ng&&i c&u v&t, sau 15 năm phong tr&n l&i đ&&c đoàn t& v&i gia đình. Nh&ng ng&&i bi&t "an ph&n" nh& Kim Tr&ng, Thúy Vân, V&ng Quan, chung c&c, đ&u đ&&c h&&ng phúc. Còn nh&ng k& "d&i đ&t" mu&n "ch&c tr&i khu&y n&&c" thì dù ăn năn cũng quá mu&n gi&ng nh& T& H&i b& gi&t oan !

Ta có th& nêu câu h&i: T&i sao vua Minh M&ng đã ph&i vi&t bài t&ng thuy&t cho t&p th& Thanh Tâm Tài Nhân c&a c& Ph& Chính đ&i th&n Hà Tôn Quy&n ?

N&u chúng tôi không l&m, thì sau khi t&p th& này ra đ&i (ngay sau hay cùng lúc) v&i truy&n th& Kim Vân Kiều c&a C& Nguyễn Du, thì m&t cu&c tranh lu&n đã x&y ra & n&&c ta, trong gi&i sĩ phu. Nhi&u nhà nho cho r&ng v& đ&i th&n h& Hà cũng nh& C& Tiên Điền đã làm m&t vi&c trái đ&o đ&c: T&i sao ca t&ng m&t thi&u n& l&ng l& m&t cô gái giang h&, h&t quy&n r& ch&ng ng&&i l&i đi theo k& phi&n lo&n ? Lu&ng đ& lu&n này bi&u l& trong câu :

Đàn ông ch& đ&c Phan Tr&n

Đàn bà ch& k& Thúy Vân , Thúy Kiều !

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dân văn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Ch& trích Hà Ph& Chính, t&c là gián t&p ch& trích nhà vua, vì v&y nhà vua ph&i đích thân lên t&ng. Bài t&ng thuy&t c&a ngài ch&ng khác chi m&t b&n án k&t thúc m&t v& tranh t&ng. Sau bài t&ng thuy&t này, tuy không còn ai dám ph&n đ&i, nh&ng ít ng& i mu&n gi& trong nhà t&p Thanh Tâm Tài Nhân b&ng ch& hán c&a các c& Hà Tôn Quy&n và Nguy&n Đình Giác. Do đó ph&n l&n t&p th& đã th&t l&c. Riêng truy&n Kim Vân Kiều c&a C& Nguy&n Du, vì vi&t b&ng th& nôm th& l&c bát, nên có th& truy&n kh&u d& dàng, nh&t là trong gi&i ph& n& .

1871: 41 năm sau bài t&ng thuy&t c&a Vua Minh M&ng, Vua T& Đ&c đã làm s&ng l&i t&p Thanh Tâm Tài Nhân, v&i 20 bài th& ch& hán do chính ngài sáng tác, kèm theo m&t bài t&a cũng b&ng ch& hán .

Bài t&a m& đ&u nh& sau :

H&ng ph& yên ba tam nguy&t thiên

Ph&n h&ng nhàn t&ng Thanh Tâm biên

Th& biên b&c nhân Thánh Thán tr&

D&ch âm ngã qu&c Nguy&n Tiên Đ&n

C&n lai danh s&n phong vũ th&c

Hoa Đ&ng bình b&n vô l&u truy&n

Chuyên Văn Nguyễn Thúy Kiều : một lí tưởng khí tiết của Triết gia Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Quốc Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Thích kim đài các thßa nhßa hßa

Bßt nhßa nßng thßa i khßng hßan yßn

Ngßa uß cß lßc đßc toßn gißng

Truyßn thßn tß chißu tßng trßng thuyßn

Ly ba chßch thßo phßn đß vßnh

Nhß thßp hßi chung mßc thßi nghißn

Thông thiên tài mßnh lßp thßc ßn ...

Đßch nßm theo bßn đßch cßa Cß Hßi Ngßc Vũ Lan Đình :

Sßng Hßng vßa thßng cußi xußn

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dâm vờn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Quác Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Đät häng đäc täp Thanh Tâm giäi phiän

Vän näm cäa Cä Tiên Đäi n

Đäch vän Thänh Thän chép biên tinh täng

Läu nay mäa giä bät thäng

Tiäc thay quyän sách Hoa Đäng cũng väng

Nay nhän räi viäc triäu đäng

Vän hay nä đä theo luäng khói bay !

May sao tìm thäy quyän này

Xäa sang chép läi đäi ngày đäm in

Chia ra hai chäc häi liän

Phäm đä män ngän bút tiên đä mä đä

Bän vä tài mänh sâu sa ...

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dân văn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Mu&n xét đoán hành đ&ng của Hoàng đ& T& Đ&c, thi&t t&ng nên nh&c l&i b&i c&nh l&ch s& n& c ta vào năm 1871 .

Khi nhà vua vi&t câu Thích kim đài các th&a nhàn h& (Nay nhân r&i vi&c tri&u đ&ng) đ&u đó hi&n nhiên không đ&ng s& th&c. Cách đ&y 12 năm, Pháp b&t đ&u m& cu&c xâm lăng Vi&t Nam. Th&y quân Pháp, vi&n c& b&o v& các nhà truy&n giáo và tín đ& Ki Tô Giáo, đánh phá Gia Đ&nh r&i cho quân đ& b& đ&ng b&ng C&u Long Giang. Tri&u đình Hu& ph&i ký hòa &&c năm 1863 nh&ng cho Pháp 6 t&nh Nam Ph&n làm thu&c đ&a. Sau khi thám hi&m C&u Long Giang, nh&n th&y không th&x đ&ng th&y l& này đ& ti&n lên n&i đ&a Trung Hoa, Pháp b&t đ&u dòm ngó đ&ng b&ng H&ng Hà & B&c Vi&t. Vi&c xâm lăng B&c Vi&t nh& v&y có th&x y ra b&t c& lúc nào. N&u nhà vua cho là vi&c tri&u chính nhân r&i thì ch&ng hóa vô ý th&c l&m sao ? Chúng tôi không tin nh& v&y. Câu đó ch&ng qua ch& là m&t sáo ng& .

Chúng tôi đ&ng c& bi&t r&ng chính vua T& Đ&c có vi&t m&t bài th& b&ng ch& hán, nói lên n&i &u phi&n c&a ngài tr&ng c& s& bi&n chuyện c&a th&i cu&c .

. Bài th& nh& sau :

Th&ng xích ngô dân b&t h&nh nhi

Khuy&n đ&ng tinh xú m&n biên thù

Du tái mang văn báo ti&p k&

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lời khỉ dân văn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Võ táng tiêu s&u duy h&u t&u

Văn th&n thoái l& cánh vô thi

Thiên tâm nh& đ&c khai bình tr&

Thùy th& h&ng hài áp mã nhi

Đ&i ý: "Th&ng thay cho dân ta th&t b&t h&nh! Loài dê chó hôi hám kéo đ&y biên thùy . Ch&n triu đình ch& th&y bàn chuy&n c&u hòa. Ngoài đ&n &i không th&y tin th&ng tr&n. Các võ t&ng ch& còn bi&t u&ng r&u tiêu s&u. Văn quan thì không vi&t n&i bài th& nào đ&i gi&c . Lòng Tr&i nh& mu&n l&p l&i hòa bình nh&ng ch&a th&y ai là ng&&i tài gi&i !"

Đ&c bài th& lâm ly này, ai dám chê là nhà vua không lo qu&c s& .

Chúng tôi chú ý đ&c bi&t câu: Văn th&n thoái l& cánh vô thi. Vi&t câu này, ph&i chẳng vua T& Đ&c đã nh& l&i bài th& b&t h& c&a anh hùng dân t&c Lý Th&ng Kiệt (Nam Qu&c s&n hà Nam đ&c ...), một bài th& có tác đ&ng gây hoang mang trong tâm trí quân đ&i Nhà T&ng , khi&n đ&o quân này b& đánh b&i ? Ph&i chẳng Nhà Vua cũng nghĩ t&i bài h&ch kêu g&i t&ng sĩ c&a H&ng Đ&o V&ng Tr&n Qu&c Tu&n, một bài h&ch đã kích thích tinh th&n quân dân ta, khi&n m&i ng&&i quy&t tâm ch&ng l&i quân đ&i hùng m&nh c&a Mông C& ? D&u sao vua T& Đ&c cho ta th&y là ngài tin t&ng & mãnh l&c c&a ng&n bút, ngài nh&n rõ vai trò tác đ&ng tâm lý c&a th& văn và mong r&ng gi&i sĩ phu bi&t cách góp ph&n vào công cu&c kháng chi&n ch&ng Pháp .

Vua T& Đ&c đã công b& t&p Thanh Tâm Tài Nhân do chính tay ngài biên soạn : nh& v&y là mu&n phát đ&ng m&t phong trào, gi&ng nh& Ph& Chính đ&i th&n Hà Tôn Quy& đã làm năm

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lí khí dân văn của Triều Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&#c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

1820 .

Tất nhiên, với con mắt của người thời nay, ta có thể chê hành động của Nhà Vua là không hợp thời. Đẳng cấp hán, phẩm vị triết lý an phận của chuyện Thúy Kiều, trong lúc quốc gia có thể suy vong vì ngoại xâm, vì lòng hủ, vì nhân tâm ly tán... quốc thế là khó hiểu .

Đu sao Vua Tự Đức cũng đã đặt đấng bậc mới kị, mặc dù kị kỳ y đức quá muộn sau khi ngài đã băng hà (1883), sau khi triều đình Huế đã phải chấp nhận nền bảo hộ của Pháp (1884): Đó là việc mới s danh sĩ-tiêu biểu cho tầng lớp sĩ phu Bắc Hà - đã hăng ng ng s kêu gọi của ngài, bằng cách góp phần vào tập Thanh Tâm Tài Nhân .

Các cụ Chu Thập Hi, Chu Mạnh Trinh, Nguyễn Khuy, Nguyễn Tuân C&#nh đã tiếp tục công trình sáng tác của Nhà Vua. Mục đích của các nhà khoa học này là dùng văn thơ (văn học chữ hán, văn học chữ nôm) nói lên tâm lòng trung quân ái quốc, nói lên ý chí bảo vệ nền độc lập tự do văn hóa của dân tộc, trước xu hướng đồng hóa của chính quyền bảo hộ Pháp .

Chúng ta cần nhớ rằng, thời đó tuy chế độ H&#ng thí vẫn còn đ&#c duy trì, nhưng cách thi cử đã trở nên "lố l&#ng" đ&#i một các nhà nho bảo thủ. Một thí dụ là Tr&#ng thi Nam Đ&#nh, l&# x&#ng danh đ&#c t&# ch&#c với s&# ch&#ng kiến của viên Công Sĩ người Pháp. Bà và viên Công Sĩ đã đi với ch&#ng đ&#n d&# bu&#i l&#, và tất nhiên là ngồi trên khán đài còn các ông cụ, ông tú tân khoa thì t&# t&#u d&#i s&#. C&#nh t&#ng này khi&#n nhà thơ Trần Kế X&#ng cảm hứng ngâm nga :

Trên ghế , bà đ&#m nhoi dứt v&#t ,

Đ&#i s&#, ông cụ ng&#ng đ&#u r&#ng !

Chuyện Vong Thúy Kiều : một lị khí dân văn của Triu Nguyễn ?

Tác Giả: Khuê Trai Vũ Qu&#c Thúc
Thứ Ba, 08 Tháng 2 Năm 2011 05:29

Đem "đít v&#t" của Bà đ&#m Công s&# đ&#i ch&#i v&#i "đ&#u r&#ng" của ông c&# tân khoa, th&#t là ng&#o m&#n nh&#ng cũng đ&#y chua ch&#t! V&# chẳng, k&# đ&# đ&#t theo ch&# đ&# thi c&# cũ cũng không còn đ&#t đ&#ng v&#: C&# Tú X&#ng đã nói rõ tình tr&#g này trong bài th&# :

Nào có ra gì cái ch&# nho !

Ông nghề , ông c&#ng cũng n&#m co !

Sao b&#ng đi h&#c làm ông Phán

T&#i r&#&#u s&#m banh , sáng s&#a bò !

Trong hoàn c&#nh l&#ch s&# này, khi các nhà khoa b&#ng Chu Th&#p Hi, Chu M&#nh Trinh vi&#t t&#p Thanh Tâm Tài Nhân đ&# ti&#p n&#i công trình của C&# Hoàng đ&# T&# Đ&#c, hi&#n nhiên các C&# mu&#n gián ti&#p b&#y t&# l&#p tr&#ng ái qu&#c của mình .

Đ&# k&#t lu&#n, chúng tôi tin r&#ng chuyện tình V&#ng Thúy Kiều đã đ&#&#c tri&#u đình Nhà Nguyễn, t&# Hoàng đ&# Minh M&#ng t&#i Hoàng đ&# T&# Đ&#c, dùng làm m&#t l&#i khí đ&# v&#n đ&#ng nhân tâm. Âu cũng là m&#t bài h&#c đ&# các nhà văn, nhà th&# suy ng&#m trong lúc l&#u vong &# h&#i ngo&#i .